

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Adversvs Omnia Catabaptistarvm Prava Dogmata Heinrychi Bullingeri lib. IIII

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1535

VD16 B 9759

Dies domini quid

urn:nbn:de:hbz:466:1-35433

do quidem ergo dormire mori est, et animæ mori non possunt, dormire haudquaquam possunt. Nam Stephanus dixit: Domine, suscipe spiritum meum: hoc dicto obdormiens, commendata anima patri, moritur corpus. In hoc ergo falluntur illi, quod animæ tribuunt quæ corporis sunt. Interim toti homini attribuitur, propter unionem animæ & corporis in una eademq; persona. Quod exemplum supra de Christo quoq; adductū est. Dicitur enim Christus mortuus esse, quam tantum corpus in Christo mortuum sit, non diuinitas, non anima. Sic obdormit homo, sed corpore non anima. Hanc synecdocham (ut cæteros tropos) non intelligunt (aut non intelligere uolunt) catabaptistæ, & hac de causa in multis errant. Sed ignorantia reddi eos audaciores, ut doceant quidquid uel somno concipiunt. SIMON. Adhuc tamen ratum est quod Paulus sibi coronam iustitiæ tunc tandem repudi ait, quū uenerit dominus. Rata item sunt quæ sunt apud Ioannem & Paulum ad Philip. IOIADA.

Hoc obseruandum Simon, diem domini in scripturis non semper pro ultimo illo die capi, sed aliquando pro ueritate & luce, ut in euangelio Ioannis. Aliquando pro uisitatione domini, ut sepe in prophetis & 1. Cor. 3. Aliquando pro cuiusq; fine aut morte, ut Ioannis 6. Resuscitabo eum in nouissimo die, hoc est, seruabo eum in uita æterna in nouissimo die, id est, dum

dum moritur. Nam dum moritur quisq; ultimus illi dies est. Hoc pacto usus est Paulus ultimo die in epistola ad Timoth. Præmiserat enim de morte sua, Ego iam delibor &c. Se tamen in cursu suo fidelē fuisse, obq; id non dubitare quin ipso eodem suæ mortis die sit sibi redditurus coronam iustitiæ iustus iudex, qui ut impunita non sinit scelera, ita fideliter laborantes remunerat. Et is locus magis à nobis stat quàm à catabaptistis, quum coronam iustitiæ quæ debetur iustis sibi rependi in morte sperat. Non ergo credit animas dormire sed æternum uiuere.

Quæ ex Ioanne & Paulo ad Philip. citas, de extremo loquuntur iudicio, sed nō testantur animas dormire. Nam quæ illi loquuntur de salute, magis ad corporis resurrectionem pertinet. Pauli uerba sic habet: Transfigurabit (scilicet Christus) corpus nostrum humile, ut conforme reddat corpori suo glorioso. Quid hæc sibi uolunt, nisi quod corpora nostra spem habeant resurrectionis, quemadmodum et Iob loquutus est Iob 19. SIMON. Si animæ statim à morte iudicium suum habent, quid opus uniuersali illo iudicio?

IOIADA. Ad integrum hominem pertinet, qui ex corpore quod resurrexit & anima iterum reficietur, de quo 1. Thessal. 4. & Matth. 24. 25. Desyderas in his aliquid? SIMON. Fundamenta ex scripturis audire percipio. IOIADA. Multa

LIBER I.

admodum adducta sunt per me, quid insuper petis?

SIMON. Reliqua adhuc habes subsidia, que proferas oro. IOIADA. Quandoquidem audus es ueritatis, nihil te celabo. Doctrina de somno animarum non solum scripturis & fidei repugnat, non solum euangelium et resurrectionem Christi eneruat, sed & sensui communi aduersatur, rudis quædam & indocta ignorantia. Sed age explicemus ista. Quæro ex te, Anima caro est an spiritus? SIMON.

Caro non est neq; substantia aliqua crassa & corporea, sed purus & simplex spiritus. IOIADA.

An ergo spiritus corporalibus infirmitatibus obnoxius esse potest, qualia sunt, esurire, fatigari, mori &c? SIMON.

Haudquaquam. Hæc enim corporis sunt duntaxat. Spiritus immortalis est, incorruptus, perpetuus. IOIADA.

Recte pronuncias. Iam ergo sic collige: Quandoquidẽ spiritus est anima non caro, carnalibus passionibus obnoxia haudquaquam est, sed ab ijs libera. Somnus corpori accidit ex defatigatione: somni ergo capax nõ est anima.

Fatigari enim animæ non conuenit. Aut potes tu de somno aliud pronunciare? SIMON.

Nihil. Cessant enim omnes operationes & sensus, & corpus, nisi spiraret, mortuum esse iudicaretur. IOIADA.

Si iam animæ nostræ illic dormirent, nullus esset sensus, sequereturq; nobis neq; bene neq; male esse

esse, quod ex diametro cum euangelio pugnat. Deinde ex somni natura & ingenio probabimus animam dormire haudquaquam posse, sed corpus duntaxat. Quæro enim quando dormiat anima, tum ne, quum à corpore discessit, an donec corpori est iuncta? SIMON. Vtroq; tempore. IOIADA. Neutrum esse potest, & miror tam crassam ex te responsionem. Quum enim anima multo minus onere corporis posito dormire potest, quàm dum onus corporis adhuc gestat. Et nõ dormit dum adhuc in corpore degit. Cõsequitur eam multominus dormire ex utraque corpore. Quod in corpore existens non dormiat, ex hoc fit manifestum, quod uigiliarũ tempore corpus actiones suas irrequieto motu persequitur, quæ actiones ab anima proficiscuntur. Animam ergo, dum corpus uigilat, non dormire constat. Porrò quum corpus quieti & somno se dedit, perpetuo motu anima operatur neq; unquam cessat, aut spirat, aut memoria & intellectu cæterisq; præstantiorib. uiribus semper aliquid agit. Tota hominis uita aut uigilia est aut quies, neutro illorum dormit anima, ergo omnino non dormit. Somnus ergo (quod constat) corporum est non animarum. Posteaquam enim uiuere incipit anima, perpetua ἐντελέχεια est, utpote ab æterno bono profecta, quam perpetuã in anima actionem & motum si quis negat, eadem ratione & animam neget necesse est.

SIMON. Hæc mihi non tam clara sunt. IOIADA. Exemplo ergo tibi clarius reddam. Ignis pura & actuosissima res est, quæ postquam semel cepit, ab operatione nunquam cessare potest, nisi esse desierit, quod tum fit quum nihil habet in quod operetur. Si uim et operationem ignis negas, ignem negasti. Eadem ratio est animæ quæ posteaquam à deo infunditur corpori, uiuus spiritus, & operans uis, cessare nunquam potest, requiescere nunquam.

Vis ignem non esse, adime operationem. Si animam negas, tribue ei somnum. Nam dicere animam dormire, idem est, ac si dicas eam non esse. Si dormit, requiescit quoque: si requiescit, non operatur: si non operatur, non est: nam operari & esse in anima idem sunt, quum sit perpetua ἐνδελεία. Sed anima est, ergo non dormit. Hoc ne intelligis? SIMON. Probe.

IOIADA. Idcirco dixi catabaptistas ingenij & naturæ animæ ignorantes esse. SIMON.

Timeo aut Phedro Platonico forte aliquid dixisse, ego scripturas malle. IOIADA. Sadducei docebant resurrectionem nullam esse, & per hoc animæ immortalitatem & endelechiam negabāt, in summa & angelos, et spiritus omnes Acto. 13. Horum ordo dominus his rationibus obstruit: Erratis inquam ignorantes scripturas, neque uirtutem dei animaduertentes. Deus post mortem patrum se deum uocat Abraham,

Isaac

Isaac, & Iacob, qui deus sit non mortuorum sed uiuentium: mortuos ergo non esse Abrahamum reliquosq; patres. Iuxta corpus quidem mortui iam olim erant et sepulti etiam: de animæ ergo uita loquitur Christus. Anima ergo à corpore separata uere est & operatur uiuens, nunquam dormit. Hunc syllogismum catabaptistis omnibus propono, ut ad hunc respondeant, & se se Sadducæa hæresi liberent.

Sadducæis enim sunt et Manicheis similes. Quid de Christi uerbis dicam, qui in cruce latronem his uerbis alloquitur: Hodie mecum eris in paradiso? SIMON. Paradisus & sinus Abrahæ catabaptistis idem sunt, in quo animas dormire aiunt. IOIANDA. Hoc asserunt absq; scripturis, spiritu nempe hæretico. Hodie inquit Christus eris mecum in paradiso. Expende singula uerba. Si paradus dormitoriū est, ergo & Christus in ea dormit. Dicit enim, hodie mecum eris. Deinde latro dominū rogauit ut memor esset eius, quum in regnum suum ueniret. Quod si regnum Christi dormitorium est, quid est quod scripturæ de resurrectione & ascensione Christi in cælos loquuntur? Pertinaces onagri estis uos catabaptistæ, qui audetis de somno mentionem facere contra tam clara scripturæ testimonia. Quid ad uerba Christi dicent Ioannis 5. Qui uerba mea audit, & credit ei qui misit, habet uitam æternam, et in iudicium non uenit,

Sed transiuit à morte in uitam. Quæ uerba tam clara sunt, ut à nemine nisi hæretico possint negari. Legatur caput Ioannis 11. & Pauli caput 15. prioris epistolæ ad Corinth. item 2. Cor. 5. & manifestum fiet somnum catabaptistarum Euangelij & resurrectionis Christi blasphemiam esse. SIMON. Si reuoluntarius expendatur, audaciæ & ignorantie notam non effugient catabaptistæ, sed non tam exacte omnia expendunt. IOIADA. Cur ergo docere præsumunt, & tentant quæ uires eorum excedunt? Deinde meliora edocti ueritati cedere debebant. Sed dum constantes uideri uolunt, pertinaces & contumaces reperiuntur. In summa, ex contentione, arrogantia, & ignorantia omnia agunt. SIMON.

De sexta conclusione interrogarem, nisi mihi ad diuersorium iam abeundum esset. Quod si tibi integrum fuerit prima luce adero, plura tecum disputaturus. IOIADA. Placet hoc, nam & ego diuertar. Cras paratior adsis. SIMON. Vale.

IOIADA. Et tu uale.

Secundus liber